

YAZ

Yaz zahmetli bir aydır. Zor ve yorucu. Doğuda ne varsa meyvesini semeresini yazın verir. Doğada üretilen ne varsa yazın derlenir, toplanır. Mesela harman, hasatlar, meyve/sebzeler. Bazı ekim dikimler var ki, ürününü sonbahara saklar. Yazın güneşini doya doya alır, hamken olgunlaşır, güze ulaşır.

Yazın zahmeti güzün hatırı için çekilir. Nasıl her kılın sonunda bir bahar yani ferahlık varsa, yazın zahmeti de güzle düze çıkar kolaylaşır, hafifler. Her şey, Nebatat, hayvanat yazla pişer güzle olgunlaşır.

Sarı sıcakların mevsimi. Sıcaklar ipil ipil gözlerimizin önünde. Dalga dalga yalpalanır sıcaklar. Üzerine çöken nem deniz enginliği havası verir. Buğulaşır uzaklar.

Haziran

Haziran sevilir. Göç ayı haziran Çukurova da hasatı kalkan kaldıran boylar yaylalara göçe koyulur. Göç yolunun hikâyeleri haziranla başlar. Güney aslında yazı haziranın ortasında başlatır. Doğrudur. Çukurova da buğday hasatlar haziran ortasında biter. Kavun, karpuz, sebze, meyve haziranda ikramlarına başlar. Sıcaklarda bir gösterir, bir gizlenir. Temmuzla alıştıırır bir bakıma.

Haziranda okullar kapanır. Karneler alınır. En çetin sınavlar, hayat-memat sınavları haziranda olur. Buda insan emeğinin hasadıdır. Haziran gençler için zor, sıkıntılı, o kadarda heyecanlı, o kadarda bekleyişli geçer.

Haziran tarla, bağ-bahçe ile yani toprak ile uğraşanların umut ve akibet ayıdır. Yaza girerken üretim haziranda belli olur.

Haziran bir de plan ayıdır. Önceden yaz, tatil, gezi planı yapamayanlara fırsat sunar. Memlekete gidilecek, seyahat edilecek, yazlık işler planlanacak. Erken kalkan yol alır misali haziran pişman etmez.

Haziran Çukurova konar göçerlerinin(Yörük,aydınlı) yaylalara varış/ulaşma ayı. Kentileşen dünyamızda yaylacıların yaylaya çıkış ayı. Daha önceden kaç kere gidilmiş. Artık yaylada nimetler konaklayıcısını bekler.

Temmuz

Halk temmuza “tomus” derler. Zor kelime bizim oluverir. Çatı sıcakın ayı temmuz. Tam yaz. Bu ayda insan boynundan akan ter belden aşağı akışını hissettirir. Buna Çukurova da “omuzlarımız ısındı” derler. Gerçekten önce omuz derisi yanar. Burada temmuz sıcaklığında kalanlar ya terk edemedikleri işi var, ya ziraat/ çiftçilik yapar veya plan yapamamış, kalmıştır.

Yalnız Çukurova da değil, yurdun her köşesinde herkes yazın hareket halindedir. Kışın oturulmuş, baharla toparlanmış, sıra harekete gelmiştir. Burada yurdumuzun dört mevsim yaşaması, birbirinden güzel ve farklı coğrafyalara sahip olması etkili olur. Göçle Anadolu’nun her köşesine dağılmış topluma da unutmayalım.

Temmuz bir taraflarda umut yani bekleme ayı. Hasatlar beklenir, seyahatler beklenir.

Temmuz ile her yer sıcak. Her yerde serinlik aranır. Ama derler ki sıcaklar olmazca Çukurova, Çukurova olmasa bereket/bolluk olmaz. Üretim hatırına tomus sıcakları çekilir. Bu ay yinede insafıdır. İnsanı Ağustosa, yanan sıcaklara hazırlar.

Temmuz ayında göç tamamlanır. Herkes varacağı/gideceği yere varır/gider. Toplum yeniden harmanlanır. Hayat adeta bir yerden bi yere geçer. Gel yaz umutlar bekleyenler muradlarına erer. Yaylalar şenlenir, sahiller dolar taşar.

Temmuz yığın tam ortası. Temmuzda doya doya yaz yaşanır. Yazım bilinen özellikleri ortaya çıkar. Çoğu yerde yaz yerine temmuz derler.

Temmuzda güney bölgesi, sahillerde hasatlar tamamlanır, yükseklerle doğru uzar. Yeşil tarlalar boza bürünür. Ne acı ki buğday tarlaları ateşe verilir. İnsanoğlunun yerdekilere hayat tanımaz. Temmuz kime hayat, kime memmat olur bilinmez.

Temmuz yaz yağmurları görülür. Yaz yağmurları sert ve saldırgandır. Bir yere yoğun yağar. Gök çatırdar gibi gürler, şimşek çarparcasına çakar. Ortalık kararır. Yere çöker durur. Yağmur geçer, seller atıklar bırakır, toprak kokar, kuşlar öter.

Ağustos

Ağustos yarım aydır. İki mevsim birden sığar bu aya. Ağustosun yarısı yaz yarısı kış derler. Öylede olsa sıcakın insan beynine indiği çukura tabiriyle hamam gibi bir aydır. Bu ayda sıcaklar ipil ipil. Göğsü baktığınızda deniz dalgası gibi oynayan sıcak dalgaları. Göz kamaşır. Gecesi sıcak, gündüzü sıcak. Ağustos deyince sıcak akla gelir.

Her nimetin bir külfeti olur ya, Ağustos da öyle .Nimetlerle dolu bir ay. Tabiatla ne varsa ortaya çıkar. Bir kısmı geride kalsada harman devam eder. Toroslar da ağustosa harman ayı derler. Hasat ayı, bereket/bolluk ayı.

Ağustosun bolluğu, cömertliği, ikrama döner. Üretilen ne varsa ucuzlar. Elinde olanlar ikram eder, hediyeler. Sarı sıcaklar insana anlayış duygusunu yükler. Paylaşılar, bölüşülür. Gölge bile, serinlik bile.

Temmuz gibi Ağustosta seyahatler yer değiştirmeler yoğun yaşanır. Gölge oyunu oynanır bu ayda. Sıcaklardan gölgeye, serinliğe kaçış.

Ağustosta sayılı günler var. Sarı sıcakların sayılı günleri. Buna halk “ayan buhur” der. Sıcakın zirve yaptığı günler. İnsan uzaylı gibi olur sıcak altında. Hareketleri kısıtlanır, yürümesi bile ağırlaşır. Sıcakla beraber hararete zirveleşir. Çukurova da hararetin çaresi soğuk/gazlı içecekler değil. Sıcak çay. Çay harareti alır derler. Alırda. Çukurova’nın kesince soğuyan karpuzuda hararetin bir başka ilacı. Başa şapka, boyna mendil bağlanır burada. Alın teri mendille silinir. Yüze su serpilir. Birde çukurovada yenilerin tam tersine kapalı giyilir. Yani uzun kollu giysiler giyilir. Daha eskiler yünlü giyerlermiş serin tutsun diye.

Ağustosu en çok cırcır böcekleri sever. Cırcırlar kulakları delercesine öterlerken karıncalar yaz demez sıcak demez kışlık peşinde koşar. Karıncalar cırcır böceklerini sevmezlermiş. Kışın kapısına dayanınca “yazın çaldığınız saz kışın oynayın biraz” derlermiş.

Ağustos gün dönümü ayı. Kuyruklu yıldız gökyüzünde görüldüğünde mevsimin döneceği kabul edilir. Bunaltan sıcakların ilk yenilgisi geceleri hissedilir.

Ağustosta tabiatla ikilem yaşar. İnsan ömrü gibi yazın olgunluğu bu aydadır. Bir yanda kurumaya, bozarmaya başlayan tabiat, öte yandan yeşil doğa. İnsan saçının ağarması gibi.

Ne olursa olsun Ağustos cömert aydır. Alicenap, kadirşinas, misafir perver. Hamiyetli, hürmetli. Çıkmış doğaya. Her şey amade. İnsana kadir kıymet bildirir Ağustos.

Vesselam

Yaz adam gibi mevsimdir. Sıcakıyla, yağmuruyla, poyrazıyla. Yazın gecesi ayrı gündüzü ayrı. Gecede güzel gündüz de güzel. Yazın olgunluğu tabiata tabiatın olgunluğu yaza yansır. Yaz baharın aksine uzundur. Her yer insanı davet eder. Yaz habersiz gelir derler oysa bahar yaz günlerinden kesitleri bir gülücük gibi insana sunar. Yaz ağustosla beraber güz günlerinin kimi provalarını yapar. Diğer mevsimler için doyum sözü kullanılmaz ama yaza doyum olmaz derler. Hele Çukurova sıcakından uzaklaşıp ta Toroslar da eylenenler / konaklayanlar / yaylayanlar için.